

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.17. Insurgunt Principes in eos, qui illos reprehendunt. Ex Paradiso scripsit Elias Regis Ionam. Vrsis comparantur & vuis expressis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

XI. Similitudo.

Domini, & à facie verborum sanctorum eius, quia adulteris repleta est terra. Quid minus? Idem quod modo dicimus: quam tu dolenter hoc acciperes si virum videres matrimonio iunctum nobili, diviti, pulchre, sane, sancte, quam manu mittens, sed nec inveni volens, ad eius thalamum introduceret & lectulum mulierem aethiopsiam pauperem, infirmam, maleolida illamque toto peccore diligeret: quis credat, quod tanta fiat tanta Domini iniuria? Quis tantum patiatur ad desiderium? quae huic ratio subest? nisi sola eius voluptas, tale enim discrimen est inter adulterum, & eum qui legitime suae coniungit uxori: hic etenim filios inten sit producere & in Dei favore eurrere: ille vero suae tantummodo immoderato & inhonesto satisfacere desiderio.

Est hominis intellectus velut vir cuius legitima sponsa veritas est. Deique verbum matrona nobilis, Dei filia, immaculata, iusta, sana, O ter felice illi, qui cum veritate habitat, qui Dei verbum retinet, & amplectitur, ut filios gignat legitimos sanctorum operum in Dei nominis obsequium, sed dolendum valde, videte ea, quae sunt in mundo: etenim hoc agis perpetim, ut manu dimittas sponfam hanc & afficiaris arque amplectaris mentisacum quod est filia diaboli fornicata, execrabilis, immunda: hanc recipis, hanc auscultas, huic fauces, & quia his abundat mundus, afferit mundum esse plenum adulteris: qui non nisi suas sectantur delicias, mille mendacis fraudibus & offendiculis. Appositè profertur hic D. Pauli sententia quam Paulo ante ante declaravimus: *Revelatur ira Dei de caelo super omnem impietatem hominum eorum qui veritatem Dei in iniustitia detinent &c.*

§. 17. Insurgunt Principes in eos, qui illos reprehendunt. Ex Paradiso scripsit Elias Regis Ioram. Verbis comparantur & vivis expressis.

Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es tu & idolorum habes? Perpende quod illi referant responsum, tam horrendas evomendo blasphemias, eum Samaritanum insimulando & daemonicum. Quis alter futurum, Dicit, credidisset, quam quod te tam inhumane exciperent dicentem illis veritatem. Quinam sunt isti Principes Sacerdotum. Hoc est recambium, quod communiter reprehendunt tales is, qui eorum vitia reprehendunt & arguunt iniquitates.

Ponderamus inter alia quae Prophetae Iob non modicam videbatur inuolucere difficultatem hoc unum censei. nempe reprehendere & arguere Regum & virorum potentium iniquitates. I. Iob; in facie sinceram aperire veritatem: *Quis arguet coram eo vni eum?* eam ob causam terra lignea medium dilexit Istaam Rex Manasses, & Ieremiam puteo demerserunt, & Michasam in conspectu Regis alapis ceciderunt. Praeclarè lamentatur eloquenti Seneca infaustum exitum magno illius Philosophi Calisthenis discipuli quondam Aristotelis: eo quod veritatem aperisset & candidè dixisset magno illi Monarchae & Principi Alex. Magno eum celebrem illam & illustrem retulisset de Dario viciorum: quae turgidus habet. se voluit Dominum mundi, & in tantum elatus est arroganti, ut se Deum vocari iussit & adorari. Opponit se Regi Calisthenes Philosophus arguitque eum in hoc imprudentiam, tandemque illum dedecere monstrat praetensionem homini mortali impossibilem. Illico criminas eum aegulas comparationis, praecipitque ut Praetor eum de hoc crimine in rus vocaret manatq; illi aures nates, & oris labia praeficeret, & angulà ferrea transfenna concludi, cui pariter carnis sociaretur, & tandem crudeli nimis, & dolorosa nece interminon enim aliud sperare poterat qui tatis Principibus ausu fuit dicere veritatem eiusque insulas arguere praetensiones. Ea de causa (ut ibidem advertimus, quatenus impio Regi Baltassar veritas proponeretur, respondit Deus, ut tres tantummodo manus digiti appaterent, quae scribant Regi denuntianda: sic ut arguente non videat, nec in eum possit ultor commoveri.

III. Graues patitur difficultates nec minora mysteria illa historia, quam refert Spiritus Sanctus in vi. Epistola Regis Ioram. Fuit hic Sanctissimus Regis de Paratolaphat filius, verum tanta perversitate malus, disoluit ut parente mortuo eum primum ad regni gubernatit ab nacula heres ascendit, septem fratres suos vique Elia Regi meliores se, fratri, ciia iuremerit. Hic idololatriam restituit & idolorum sacrificia redintegravit, quae pater ipsius longius amandauerat, tuique vita illius, non ferenda sentina iniquitatum. Refertur quod tradita fuerint illi litterae Prophetae Eliae, in quibus ex parte Dei non toletanda eius graviter caepebat scelerata, ob quae praenuntiabat illi horrenda supplicia, quibus illum Deus scelerum vltor animadverteret: *Al. 2. Par. 22. lata sunt autem ei litterae ab Elia Propheta, in quibus scriptum erat. Hac dicit Dominus Deus David patris tui quem non ambulasti in vijs Iosaphat patris tui &c. Insuper & fratres tuos morderet*

II. Ideo mortem ab Alexandro tulit Ca. libitena

Hores te occidisti: Ecce Dominus percussit te plaga magna &c. Obstupescunt aures hęc intelligete. Iam à multis annis raptus fuerat Elias igneo curru in Paradisum, in quo fuerat etiam tempore Iosaphat huius Regis Ioram Patris, vt legimus. Quomodo igitur scripsi ex Paradiso Regi Ioram litteras? Et quis illas detulit: numquid fortitan Cherubim, quem facit textus à Deo constitutum referat ad Ioram Pa adifi illius custodem fidelissimum?

IV. Quis hic fuerit Elias.

Opinatur aliqui quod non fuerit hic Elias, qui litteras has exarare, sed alius qui in diebus vixit Regis Ioram, sic asserit Magister historiarum cui noster subscripsit Car. malis. Sed hoc nequaquam satisfactum in nullo sacrae paginae loco talis fiat mentio Elię: qui necessario vir esse debuit famā celeberrimus, cum tale quid attentauerit. Et sacra Scriptura testatur quod erat Propheteta: & continua sua phrasi, dum de Eliavate loquitur, manifestum est quod loquatur de celeberrimo Propheta. Nonnulli dicunt, quod antequam raparetur in Paradisum litteras illas scriptas reliquerit Propheta suo spiritui præsciens non ignorans, quia mala postmodum Rex ille Ioram illic patiturus; quatenus suo tempore illi legenda traierentur. Sic doctissimus indicat Episcopus laudenius: nec similitur quadrat hoc: si namque ita fuisset, hoc Spiritus Sanctus indicasset, & nobis declarasset, in cuius potestate vel manibus relictae fuissent illę Epistole, & quis eas Regi porrexisset. Id quod in his scriptis, hoc est, quod arbitratur doctissimus nostri temporis Archiepiscopus Genebrardus. Quod cum Rex hic vitam ageret adeo peruersam & ab omni virtute alienam, nullus in mundo repertus est qui graua hæc eius sacrilegia & non tolerandas argueret impietates: proinde necessarium fugit, vt Elias ex Paradiso vbi morabatur, & iam moratur, eadem illi exprobare, litterisque reprehenderet, quæ subito fuerunt illi traditæ perlegendæ. Non dicit quis illas tradidit, sed sacra pagina verbo vitæ impersonali, sic endo: *Alia sunt autem et littera*, & verissimè credo, quod ille coram eo litteras apparuerit, sic vt desideret, quis illas adferret. Et satis hoc confirmat textus Hebraicus iuxta nostrum Pagninum: *Et venit ad eum scriptura ab Elia Propheta*. Videtur enim Epistola illa per aëra delata illi in manus insuperato incidisse, nullo cursore apparente: vt enim tales arguantur, & de suis corripantur iniquitatibus, oportet vt inde ex paradiso reprehensio prodeat, nec reprehensor, quis sit, appareat:

V. Opinio Auctoris Lib. 1. Chro.

qui namque hoc attentare præsumeret; graui sine dubio vitam suam alea supponeret: *Quis arguet vitam eius coram eo?* Confidetur, qualiter isti Deum ipsum excipiant, qui factus homo eorum præfens oculis ipsos reprehendit: etenim velut aspidem & viperam pedibus attigit in eum relinquit, verbus quibus possunt maxime calumniatoris: cum vocando Samaritanum, & diabolo acceptitum: *Nonne bene diximus nos &c.*

D. Hieronymus, arbitratur ipsos valde subtiliter designari à uo Ioram, eorum nomine dicentem: *Rugemus quasi uersi connes*. Visus animal est: occillimum, delectatur ualde lucta, sed ea conditione ne nimium prematur, vires adhibendo, quibus in te sam desiciatur, sed si brachijs luctetur homo debilioribus, & tandem se cadere patatur, quali ab illo sit superatus, patatur tunc maxime impudiat, & hominum demulcet: verumtamen si nimium premat coatus illum deiecere, rugit vehementer, & hominem tanta feruens cholera comprehendit vt inter brachia collidat. Sic Totila Regi contigit Asturix filio sancti Regis D. Pelagii: prout narrat historia Pontificalis: luctatus etenim cum viro, fortiter adeo illum contulit, vt de calu sibi visus timeret, quocirca in eum ferocior insurgens, tanta vi eum inter brachia colligit, vt medium disrupsit moxque hunc Princeps decesserit insultuosi.

VI. Iudaii vris comparantur.

Hæc est vris conditio, hæc est natura peccatorum potissimum autem potentiorum. Perplacet illis, vt Prædicatores cum illis luctentur, vt eos in communi reprehendant, vt eorum confessorij caudâ (vt dicitur) vulpina caligent. Nullus maiori pollet auctoritate prædicator, nullus frequentiori potitur auditorio, equam ille, qui vitia reprehendit, qui contra peccata in communi debacchatur, & cum peccatoribus luctatur in incertum, sic vt nullum premat in singulari. Verum saluet te Deus, si nimium comprimas, si hunc in particulari redarguas, quod bona possideat aliena. Si illi declares, nisi restituat, recta eum tendere ad infernum: Si alteri dixeris: nequeo te absolueret: quia domi vel ad manum retines offendiculum: Si huic exponas, quod vita eius sit Republicæ scandalo: tunc etenim insurgunt vt serpentes, & potentia suabracchijs constringunt, dicendo & faciendo quidquid possunt, insimulantes prædicatorem vt imprudentem, Confessarium vt stultum, & iquoiantem illos corripientem.

VII. Auctori vris hoc applicatur.

Exem-

VIII. Confirmator in Herode. Matt. 23. Marc. 6. 20.

Exemplum repetamus toties productum Di- ni Icanis & Herodis. Quamdiu hic Christi p[re]cursor adulteria, stuprum, luxurias, & pecca- ta scandalum patientia reprehendebat in commu- ni, dicendo: *Gemina sperarum &c.* Quam hoc gratum erat placebatque Herodi? audi D. Marcum: *Herodes meus habet Iohannem, sciens eum virum iustum, & Sanctum, & custodiebat eum, & auditio eo multa faciebat, & libenter eum audiebat.* Porro cum nodum soluxit fortius, ut incelluo- sum illum & scandalosum in terram prosterne- ret ad alterum: cum in faciem illi obiecit: *Herodes non licet tibi habere uxorem fratris tui.* Herodes certum sic tibi indubitatum, quod recta properas ad tartara: diuinam etenim tibi in caput itam prouocasti: totam quid dico ciuitatem, imo regnum offendisti: confestim rugire cepit vis- lus hic ira inflammatus, illumque potestatis suae constrinxit brachijs, & carceri mancipa- uit, nec hoc satis: imo caput illi vitamque abstulit adulter & homicida.

IX. Peccato- res nolite in parti- culari corrum- pi.

Hoc tibi est familiare: Etenim delectat te, si in communi, & in consulo vitia corrum- pijs: sed non sic in particulari brachijs con- stringamus intendendo aliquam in te fore cir- cumstantiam qua te ex hoc communi deduc- cat: Et dum in iudiciorum taxamus inuerecun- diam, non iudicemus hoc tibi conuenire qui tuo iudicio vite melioris habes intentionem. Quam tibi placet, & quanti facis talem p[re]di- catorem, talemque confessorium? Illi blandi- ris, illum ad epulas iungas, illi sercula natis, illum vitas, & cum tuarum laudum eligit, tibi buccinatorum. O si negotium premeremus, & tibi fructator in particulari, tibi luxurioso, tibi tenon diocremus: Auferet te diabolus: Ex parte diabolo es, & desideria patris tui diaboli conaris impleat. Quales obsecro in nos insurge- retis? *Rugemus quasi vni omnes.* Quales in p[re]di- catorem calumnia? Quales tali Confessario execrationes? Queres obijceretur illi cum Phariseis: Samaritanus es & d[em]onum habes? Saluator negotium v[er]sit, suam illis exponens perisiam: *Si veritatem dico vobis, quare vos non creditis v[er]bi?* Vobis & pro vobis dico rebelles estis diuine veritati, & quod hoc procedat ex eo, quod estis non Dei sed diaboli filij, Perpende, quam atrocibus profuit ignominijs: *Nonne be- nedicimus nos? quia Samaritanus es tu & d[em]onum habes?* Quam hoc indubitatum erat, Domine mi te nimirum aliud nihil relatu- rum ex illorum reprehensione criminum, quam ignominiam, iniuriam & calumniam? Qui-

mo hac de causa te morti tradent crucis igno- miniosa.

Myrica fuerunt illi verba quibus Angeli Chri- stum caelos ascendentem interrogant: etenim illa Spiritu scias Prophetico intelligit. Percun- ctantur Angeli videntes eum caelorum petere sublimia manibus, pedibus, & late re vulneratis: hac namque vulnera caelo inferre maluit, abole- re noluit: *Quis est iste qui venit de Edom, tin- ditis vestibus de Bosra?* Edom terra erat peruer- sa gentis ex progenie Esau. Bosra vero ciuitas erat plena peccatoribus. Quis est ille qui ascen- dit tinctis vestibus de terra Edom, & de Bosra Ci- uitate? Respondit illis idem ipse: *Ego Dominus qui laquor iustitiam.* Ego Dominus qui p[re]dica- ui, & operatus sum iustitiam & sanctitatem: ego Dominus, qui mundo veritatem annunciaui, cuius- que uita reprehendi. Si igitur Domine mi iusti- tiam feceris, nec alicui fueris iniuriosus quinimo iniurias Deo & hominibus illatas moderari vo- lueris: qua ratione plagis procedis confollus, & vestimentum tuum sanguine apparet imbutum, sicut calcantium vnas in torculari? *Quare ergo rubrum est indumentum tuum, & vestimenta tua sicut calcantium in torculari?* Quinimo eo ipso, respondet Dominus, quia torcular calcavi vna- que pedibus fortius compressi, mea rubent san- guine vestimenta: *Torcular calcavi solus &c.* *Calcavi eos in furore meo, & conculcaui eos in ira mea, &c. & omnia indumenta mea inquinavi.*

55. 20. X. Allegoria de torcu- lari. 1. Sai. 63. 1.

Mihi contigit, quod illi, qui in torculari vnas p[re]mit: quam enim fortius calcat & pedibus diuini impetit, hac in vinum dirumpitur vberius, quo pedes illi totumque corpus inquinatur. Talis ascendit Christus in caelum, manibus & pedibus clavis confixus, latere lancea transfuso, torcular hoc erat, vbi totum suum effudit san- guinem ex quo corporis sui sanctissimi totum rubuit indumentum. Quid hoc Domine mi? Quis hanc tibi intulit iniuriam cum nulli fueris molestus sed omnibus beneficus? Considera uis te hostes tui, atque sic ab omni culpa te facen- tur immunem, ut ruz se subijciant interrogatio- ni: *Quis ex vobis arguet me de peccato?* Ratio est: quia torcular calcavit & vnas illas con- culcauit, Phariseos, inquam, Scribas & Iri- nicipes, eos paulo fortius coustringens, clarissime ob oculos illis ostendens, quod filij essent dia- boli, iurati veritatis inimici, quos ipsa obca- cabat iniquitas, ne viderent illam, sole tamen cum esse ipsa lucidior. Ecce in quas cecidit igno- minijs, & calumnias: Christum enim Sama- ritanum

XI. Vnas pramere est vna corripere

stantium cognominant & Imphaticum, lapides congregant, quibus illum suffocent, atque exinde consilium inveniunt perdenda salum, & crucique affigendi.

XII. Quis fructus bono predicatori.

Quid, opinatis optimus colligere poterit Predicator, quis proventus Confessario fururus tua calcanti conscientiam; & iustissimus iudex supplicium brachys constringens maleficos stramque exercens iustitiam? quid obtinebit? Quod emolumentum Confessario tibi neganti absolutionem, nisi maleparata relictas, nisi turpem illam remittas amicitiam, qua tibi perditur anima, & nisi lamam in integrum rependas, quam honesta puella detractor abstulisti. Qui te premittit acriter & Dei Zelo feruens pedibus calcatur, ut dicere possit: *Calcavi eos in furore meo & contulcaui eos in ira mea? Nihil aliud illis ex his remanet, nisi persequitur, nisi honoris detractio, nisi ipsius vilipensio, modi illius agendi vituperatio, ut tandem exclamet: Omnia induimenta mea inquinavi.* Bonum hoc non arbitror indicium, quod predicator suo decenter fungatur officio, dum omnes illi applaudunt, omnes eum magnificant: nec quod suo confessarius muneri satisfiat, qui placet omnibus, qui nemini displicet. Quando te audio murmurantem de predicatore vel confessario: Rigidus est nimis & austerus, & supra modum scrupulosus: ut verum conij. 20, quod optimus sit ille minister, & patero veritatis.

XIII. Quis bonus sit predicator.

Luc. 6. 22.

Hinc habemus quod Dominus ait Apostolis suis, illos Evangelicæ veritatis ministros instituens, ut hoc tantum iudicaret omen, quando ab alijs paterentur persecutiones, iniurijs afficerentur & contumelijs impeterentur. Hoc etenim Prophetis contigit legitimis verisque Dei Ministris: etenim Ministros eius prout conveniebat, excipiebant Beati spiritus cum vos oderint homines, & cum separaverint vos, & exproberint, & vituperent nomen vestrum tanquam malum, Gaudete in illa die & exultate. Secundo hac enim faciebant Prophetis patres coram, Contumescerentur autem & timerent, quando titulis & honoribus exciperentur, omnes venerantur, omnes illis applauderent, omnes primam offerrent dignitatem: hoc enim foret indicio, quod perperam suo fungerentur officio: hoc enim (aut) modo Pseudopropheta & deceptoribus blandiebatur: *Va cum benedixerint vobis homines. Secundo hac enim faciebant Pseudopropheta patres coram.*

Hieron. Bap. de Lamza. Tom. III.

Ex hac doctrina declarat D. Thom. de predicatoibus & confessarijs, ac divina veritatis minister, quod ait Apoll. Timotheo discipulo suo, calcatur illi adiciens quod libere ac intrepidè veritatem predicet, seipsum illi præstituens exemplar, atque in memoriam revocans, quas passus erat persecutiones, eo quod fideliter suum executus fuisset officium Antiochia, Iconij, & Listris: *Tu autem affectus es. Quanta mihi facta sunt Antiochia, Iconij & Listris, quales persecutiones sustinui: & generaliter concludit axiomate: Et omnes qui volunt pro vivere in Christo se su persecutionem patientur.* Nec credideris (inquit Dominus) meliorem fore sortem famuli quam Domini, vel discipuli quam Magistri: *Si me persecuti sunt & vos persequentur.* Perpendite qualiter me tractaverunt. Etenim asperitum irriserunt, & Samaritanum. *Si patrem sanctias Be. habebis vocaverunt quanto magis domesticos eius? Vide qualiter illum habeant eorum vitia corripientem: Nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu, & demonum habes?*

2. Tim. 3. 12.

Matt. 10. 23.

§. 18. Probant illi se de corpore esse Leviathan, & ad supremum pervenisse malitia per illud. Bene dicimus nos &c.

59

Nonne benedicimus nos: *Quia Samaritanus es tu & demonum habes* per d. elles, quam certum erat, quod in eum insurgeretis, qui vestram suscepit curationem, cum vos velut freneticos extrema possideat malitia, qui ipsi medico iplos curanti feroces insultant. Hoc ipsum confirmat, quod diabolus ille Magister dixerat: & qui apprime noverat vestra radicem & originem inimitatis: nempe quod non ex Deo, sed ex parte estis diabolo. Hoc inter alia stavit Spiritus Sancti indicia ex quibus cognosci potest aliquem a diabolo esse possessum: scilicet dum resistit correctionem, atque in eum contumax insurgit qui illum corripit eique aperti oculos. Sic declarat D. Rabanus Maurus; ex quo idem sumptit Liraus, illud Spiritus S. *Qui odit correctionem vestigium est peccatoris.* Per peccatum est diabolus, qui sic autem omnia diabolus: ed vocatur & est, per quem peccatum intravit in in animam hunc mundum. Ex vestigio & signo cognosces, quis in illa habiter anima. Aduertis in horto vel campo vestigium, atque ex illo cognoscit alius illuc transivisse certum, vel aprum. Ex vestigijs que

Erel. 23. 7. 1.

Vnde co-

gnosca-

tur esse

diabolus

que

F F F